

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Ei lausuttavaa.

Keräysjärjestelmät, laitospasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Ei lausuttavaa.

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

1.1 Kehitetään jäte- ja tuotetietojärjestelmää tiedon hyödynnettävyyden, seurannan ja järjestelmän käytettävyyden parantamiseksi

HSY pitää toimenpidettä tärkeänä ja toteaa, että tietoa tarvitaan myös seudullisella tasolla, sillä moni ohjauskeino tai päätös tapahtuu seudullisesti. Lisäksi HSY haluaa tuoda esiin, että uusia tietojärjestelmiä käyttöönotettaessa tulee varmistaa, että ne oikeasti myös toimivat. Esimerkiksi ympäristönsuojelun valvonnan sähköinen asiointijärjestelmä YLVA otettiin käyttöön keskeneräisenä ja sen käyttöönotto oli ainakin toiminnanharjoittajan osalta haasteellista.

1.2. Otetaan käyttöön rekisteri siirtoasiakirjatiedoille

Toimiessaan hyvin uusi rekisteri saattaa parantaa jätteiden seuranta- ja valvontamahdollisuuksia. HSY:n näkemyksen mukaan ehdoton edellytys kuitenkin on, että rajapinta sähköisen tiedonsiirron mahdollistamiseksi on luotu ja aidosti toimiva.

1.3 Kehitetään Materiaalitoria ja lisätään sen käyttöä

HSY suhtautuu Materiaalitorin kehittämiseen varauksellisesti. Toistaiseksi käytäntö on osoittanut, että Materiaalitoria käyttävät pääsääntöisesti vain sellaiset toimijat, jotka tarvitsevat kunnan jätelaitoksen TSV-palveluita, eli käytännössä ne toimijat, joiden on pakko käyttää Materiaalitoria palvelua saadakseen. HSY:n näkemyksen mukaan tämä asettaa tarjolla olevat palvelut ja niitä käyttävät toimijat keskenään epätasapuoliseen asemaan. Myöskään julkisten hankintayksiköiden aidot mahdollisuudet käyttää Materiaalitoria TSV-palveluiden hankkimiseksi eivät ole yksiselitteiset, johtuen hankintalainsäädännön ja Materiaalitoria koskevien säännösten tulkinnanvaraisuuksista ja jopa ristiriitaisuudesta. Olisi syytä harkita Materiaalitorin käyttövelvoitteesta luopumista ja palvelun kehittämistä vapaaehtoisuuden suuntaan, jolloin alusta voisi toimia vilkkaana vaihdanta-alustana esimerkiksi uudelleenkäytettäville tuotteille.

Kunnan TSV-palveluiden käyttäjäksi päädytään joka tapauksessa vain silloin, kun markkinoilla on palveluntarjonnan puute; tämän osoittamiseen ei tarvita keinotekoista Materiaalitori-menettelyä, koska palvelutarjontaa koskevan harkinnan tekee joka tapauksessa jätteenhaltija itse. On lisäksi erittäin tärkeää, että tilastoinnin tulee tapahtua virallisen jäteseurannan ja raportoinnin kautta, eikä Materiaalitorilla ilmoitettuja jätevirtoja tule käyttää tässä tarkoituksessa.

1.4 Toteutetaan jäte- ja tuotetietopalvelu

HSY kannattaa jäte- ja tuotetietopalvelun käyttöönottoa. Palveluiden tilaajien kannalta on erinomaista, että palvelun toimittajan tiedot voi tarkistaa jätehuoltorekisteristä. Jätehuollon kehittäminen, esimerkiksi alueellisen yhdyskuntajätteen kierrätysasteen laskenta ja jätehuollon päästölaskenta, edellyttäisi alueellista/kuntakohtaista tietoa kerätyistä tuottajavastuujätevirroista (määrä ja laatu). Toimenpiteeseen olisi hyvä selkeyttää erityisesti jäte(huolto)rekisteriä koskevan toiminnan organisoinnista ja ylläpidosta vastaava taho. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen vastuulla on merkitä rekisteriin vain muualle kuin Suomeen sijoittuneet yritykset, joten ilmeisesti vastuutahona toimisivat kaikki ELY-keskukset.

1.5 Kehitetään valtakunnallinen ominaisjättemäärien vertailupalvelu

Hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan ominaisjättemäärien vertailupalvelun luominen on tärkeää. HSY esittää harkittavaksi myös asumisessa syntyvän jätteen ominaisjättemäärien vertailupalvelun kehittämisen. Palvelun luomisen lisäksi tärkeää on miettiä se, miten varmistetaan tietojen raportoinnin kattavuus ja luotettavuus sekä vertailupalvelun ylläpito jatkossa. Lisäksi tarvittaisiin tarkempi ohjeistus, miten ominaisjättemäärä pitäisi laskea/ilmoittaa ja perustuuko laskenta esimerkiksi työntekijämäärään, tuotteisiin, liikevaihtoon jne, jotta luvut ovat aidosti vertailtavissa. HSY:n kokemuksen mukaan tietojen kerääminen on vaikeaa, mikäli se pohjautuu vapaaehtoisuuteen ja toimijoiden omiin erikseen raportoiimiin tietoihin.

1.6 Edistetään yhdyskuntajätteen koostumustutkimusten tekemistä kaikilla sektoreilla

HSY kannattaa koostumustutkimusten tekemistä, mutta huomauttaa, että pelkkä ohjeistus ei välttämättä edistä tutkimusten tekemistä. Epäselväksi jää erityisesti elinkeinotoiminnan jätteiden osalta koostumustutkimuksia tekevä taho. Valtakunnallisen koostumustietopankin rakentaminen on

tärkeää. Koostumustietopankin pitää kattaa hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan koostumustiedon lisäksi myös kotitalouksien jätevirtojen koostumustiedot. Tietopankin rakentamisen lisäksi myös tietopankin ylläpidon resurssointi tulee varmistaa. Tietojen tallentaminen ja valtakunnallisen koostumustiedon tuottaminen edellyttää riittävää pysyvää resurssointia. Tietopankin ylläpitäjän pitää vertailukelpoisen tiedon tuottamisen varmistamiseksi lisäksi ylläpitää koostumustutkimusten suorittamisohjeita ja opastaa tutkimuksia suorittavia tahoja. Palvelun luomisen lisäksi tärkeää on miettiä se, miten varmistetaan tehtävien tutkimusten kattavuus ja luotettavuus.

1.7 Määritetään kosteus- ja epäpuhtauskertoimet sekalaiselle yhdyskuntajätteelle

HSY pitää jätevirtojen kosteus- ja epäpuhtauskertoimien luomista tärkeänä. Sekajätteen osalta epäpuhtauksien määrittely voi olla haastavaa ja siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Toimenpidettä tulisi laajentaa koskemaan myös erilliskerättyjä hyötyjätteitä, jolle tarvitaan myös vastaavat kertoimet. Näytteenottomenetelmät on määriteltävä tarkoin, jotta data on luetettavaa ja käytännöt yhdenmukaisia. Tällöin on mahdollista muodostaa kokonaiskuva syntypaikkalajittelulla ja erilliskeräyksellä talteen otetuista ja sekalaisen yhdyskuntajätteen joukkoon päätyneistä hyötyjätteistä.

1.8 Vahvistetaan yhdyskuntajätteen erilliskeräysvelvoitteiden ja jäteraportoinnin valvontaa

HSY huomauttaa, että toimenpiteen otsikosta ei saa täysin oikeaa kuvaa tavoitteesta. Ilmeisesti toimenpiteen tarkoituksena on lähinnä raportointia ja kirjanpitoa koskevan valvonnan tukeminen. HSY huomauttaa, että valvontatoimia tarvittaneen myös erilliskeräysvelvoitteiden noudattamisen valvontaan erityisesti elinkeinoelämän toimijoiden osalta, mutta tätä valvontatoimintaa tukevaa toimenpidettä ei ohjelmaan näyttänyt sisältyvän. HSY ehdottaa, että suunnitelmaan lisättäisiin valvovalle viranomaiselle kuuluvaa erilliskeräysvelvoitteiden valvontaa tukevia toimenpiteitä.

1.9 Otetaan käyttöön uusi kansallinen jäteluokitus

Jätehuollon seuranta, tilastointia ja kehittämistä paremmin palvelevan jäteluokituksen kehittäminen on tärkeää. Toimenpiteen kuvauksen perusteella jää epäselväksi, onko tarkoitus muodostaa rinnakkain kaksi eri luokitusta (EU ja kansallinen). Mikäli raportointia edellytetään jatkossa molempien luokitusten mukaisena, tulee molemmat nimikkeistöt saada mukaan YLVA-raportoinnin lomakkeelle, jotta raportointi on mahdollisimman yksinkertaista. YLVA-järjestelmässä on edelleenkin kehitettävää – uudet asiat pitää valmistella niin, että järjestelmä toimii, kun se otetaan käyttöön

1.10 Toteutetaan kokeiluhankkeita alueellisen ja aiempaa tarkemman jätetiedon keräämiseksi

HSY huomauttaa, että alueellisen tiedon keräämisessä on usein tarkoituksenmukaista poiketa kuntarajoista ja seurata seudullista tietoa. Toimenpide on tärkeä, ja olisi syytä harkita pysyviä toimenpiteitä, ei pelkästään kokeiluhankkeita. Kyseessä on kuitenkin suuritöinen analyysityö, jonka

riittävä resurssointi tulee turvata. Vastuutahoksi tässä kohden tulisi jo mainittujen lisäksi lisätä tuottajayhteisöt sekä kunnalliset jätelaitokset ja yksityiset jätehuoltoyritykset.

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

2.4 Julkiset organisaatiot hankkivat ympäristön kannalta kestäviä tuotteita ja ratkaisuja ja taataan KEINO-osaamiskeskuksen rahoitus

HSY pitää yhteneväisten tuoteryhmäkohtaisten kriteerien määrittämistä tärkeänä. Kriteerien määrittämisen lisäksi olisi luotava yhteneväiset keinot seurata kriteerien toteutumista ja arvioida niiden vaikuttavuutta. Tämä mahdollistaisi tavoitteiden saavuttamisen seurannan sekä toimisi samalla mahdollisena tietopohjana hankintoja koskevalle indikaattoritiedolle.

2.6 Parannetaan Suomi.fi –palvelun informaatiota yrityksille suunnatun jätteen synnyn ehkäisyn, erilliskeräyksen sekä jätehuollon neuvonnassa

HSY huomauttaa, että Suomi.fi-palvelu ei välttämättä ole tehokkain kanava jätteen synnyn ehkäisyn, erilliskeräyksen ja jätehuollon neuvonnassa. HSY ehdottaa, että toimenpiteisiin täydennettäisiin laajemmin sen selvittäminen, mikä kanava olisi tehokkain yritysten lajitteluneuvonnan toteuttamisessa. HSY pitää tärkeänä, että yritys kenttää (erityisesti pk-yrityksiä) kannustettaisiin/neuvottaisiin ja/tai veloitettaisiin seuraamaan jätemääriään ja laajemminkin mittaamaan kierrätystasoaan siihen soveltuvilla mittareilla.

2.8 Selvitetään kiertotalouden asettamat vaatimukset kaavoituksessa ja laaditaan ohjeistus kaavoittajille

HSY pitää toimenpidettä erittäin kannatettavana. Toimenpiteen otsikointi ja sisältökuvaus ovat HSY:n näkemyksen mukaan osin ristiriidassa ja kumpaakin olisi syytä tarkentaa. Toimenpiteitä tarvitaan sekä laajojen kierrätyspuistojen, kierrätyslaitosten tai muiden vastaavien laajojen hankkeiden sisällyttämiseksi maakuntakaavoihin. Lisäksi erilliskeräyksen laajeneminen edellyttää useissa tapauksissa aiempaa enemmän tilaa jätteenkeräysvälineiden sijoittamiselle kiinteistöillä, mikä tulisi huomioida asemakaavoituksessa. Myös korttelikeräyksen ja muun yhteiskeräyksen laajeneminen edellyttää riittävän tilan varaamista kaavoituksessa. Toimenpiteeseen olisi tärkeää lisätä näkymään, että kaavojen valmisteluvaiheessa on kuultava kunnan jätelaitosta tai muuta jätehuollon asiantuntijaa, jotta laajoille kiertotalousratkaisuille sekä yksittäisten kiinteistöjen jätteenkeräykselle osataan varata riittävästi tilaa.

2.9 Arvioidaan jäteveron muutos ja linjataan jätteenpolttoveron tarve

Jätevero koskee kaatopaikoille sijoitettua jätettä. Jäteveron ohjausvaikutus ei enää ole merkittävä, koska kaatopaikkasijoittaminen on merkittävästi pienentynyt. Jätevero tulisi HSY:n näkemyksen mukaan kohdistaa niihin jätevirtoihin, joihin se on kiertotaloutta tukevan kierrätyksen näkökulmasta perusteltua, eli jätevirtoihin, joissa on kierrätys- tai hyödyntämispotentiaalia. Haastavien jätevirtojen kierrätys- ja hyödyntämispotentiaalia olisi puolestaan huomattavasti tarkoituksenmukaisempaa kehittää kannustamalla uusiin kierrätys- ja hyödyntämisinnovaatioihin ja investointeihin. Kansallisesti tulisi selkeästi määritellä ne jätevirrat, joiden prosessointi kierrätysmateriaaleiksi tai

hyödyntäminen energiana ei ole teknisesti ja taloudellisesti järkevää, ja toki tarpeen mukaan päivittää tätä jätevirtalistaa kierrätyksen mahdollisuuksien kehittyessä.

HSY toteaa, että jätteenpolttoveron tarpeen linjaamisen ei tulisi sisältyä valtakunnalliseen jättesuunnitelmaan tässä muodossa lainkaan. Jätteenpolton päästöjä aiotaan vähentää green deal -sopimusmenettelyn keinoin. HSY ehdottaa kohdan otsikkoa muutettavaksi seuraavaksi: Arvioidaan jäteveron muutostarve ja vähennetään jätteenpoltoista aiheutuvia päästöjä/haittavaikutuksia.

2.14 Kehitetään End of Waste – menettelyjä

HSY pitää toimenpidettä erittäin kannatettavana. EoW-menettely tulee saada sujuvaksi selkeäksi prosessiksi, joka ei kestä vuosikausia. Uusiomateriaalien käytön lisäämiseksi suurimpien hyödynnettävien jakeiden EoW tulee tehdä valtiolähtöisesti, esim. jätevoimalakuonan EoW. Kynnys hyödyntämiselle madaltuu, kun hyödyntäminen ei edellytä työlästä ja liikaa aikaa vievää hallinnollista menettelyä, kuten MARA-ilmoituksen tekemistä. Myös EU-tasolla tapahtuva harmonisointi on tärkeä toimenpide, sillä vain kansallisesti voimassa olevat EoW-asetukset eivät ole sitovia muualla Euroopassa, jolloin ulkomaille vienti tarvitsee vielä erillisen viranomaistarkastelun.

Lisäksi HSY ehdottaa erillistä selvitystä koskien hakijan markkinoiden osoittamisvelvollisuutta. Markkinoiden olemassaolo saattaa olla vaikeasti osoitettavissa etukäteen, varsinkin jos on kyse uudesta materiaalista tai uudella tavalla käsitellystä materiaalista. Näissä tilanteissa saattaisi olla perusteltua käyttää määrääikaista tai väliaikaista EoW-hyväksyntää siihen saakka, kunnes käyttökohteet ja markkinat ovat muodostuneet.

3. Yhdyskuntajätteet

3.5 Seurannan perusteella tehdään toimia kierrätysasteen nostamiseksi

HSY:n näkemyksen mukaan kohdassa esimerkkinä mainittu sekajätteen lajittelulaitoskäsittelyn säätäminen pakolliseksi ennen energiahyötykäyttöä tulisi poistaa toimenpiteestä kokonaan. Tällainen kategorinen pakolliseksi säätäminen ei ole missään tilanteessa perusteltua. Mekaanisesti eroteltua biojätettä ei lasketa kierrätetyksi ja sekajätteen joukossa oleva biojäte voi kontaminoida jätevirrassa olevat pakkausjätteet ja muut jakeet siten, ettei kyseinen materiaali välttämättä enää ole kelpoista kierrätykseen. Jo suunnitelman luvussa 3.2 on todettu, että yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteen saavuttamiseen on mekaanis-biologisista laitoksista vain vähän tukea. Kuitenkin mekaanis-biologinen lajittelulaitos olisi investointina erittäin merkittävä ja nostaisi merkittävästi asukkaiden jätehuollon kustannuksia. Jätelaki perustuu syntypaikkalajittelulle, joten ehdotettu lajittelulaitoskäsittely saattaisi tarkoittaa laajaa systeemitason muutosta, jossa syntypaikkalajittelun sijasta siirryttäisiinkin nykytilannetta merkittävästi laajempaan yhteiskeräykseen, kuten kaikkien pakkausjätelajien yhteiskeräykseen. Tämä tarkoittaisi olennaisia muutoksia nykyiseen jätehuollon järjestämistapaan. Tällaisen toimenpiteen sisällyttäminen osaksi valtakunnallista jättesuunnitelmaa edellyttäisi laajoja ja perusteellisia taustaselvityksiä. Lisäksi toimenpiteen sisällyttäminen osaksi suunnitelmaa jättää jälleen kerran investoinnista vastuullisen tahon epäselväksi. Vasta lain toimeenpanon seurannan ja arvioinnin perusteella voidaan tunnistaa uusia käyttöönotettavia ohjauskeinoja tai tunnistaa tarve tehostaa nykyisiä ohjauskeinoja.

Muovin yhteiskeräystä on jo sovittu edistettävän kuntien ja tuottajayhteisön välisessä pakkausten keräysyhteistyössä. On epätarkoituksenmukaista tässä yhteydessä nostaa muovin ja

muovipakkausten yhteiskeräys esimerkiksi velvoittavasta ohjauskeinosta. Tästä syystä myös tämä esimerkki tulisi poistaa toimenpiteestä.

HSY toteaa, että kierrätysasteen nostamisen toimissa ei ole lainkaan mainittu neitseellisen ja kierrätysmateriaalin sekoitevelvollisuutta. Sekoitevelvollisuudesta säättämistä kierrätysmateriaalien menekien ja kiertotalouden edistämiseksi tulisi vähintään selvittää.

3.6 Tehdään tutkimus sekä toteutetaan ohjauskeinoja lajittelutehokkuuden nostamiseksi

HSY toteaa toimenpiteen olevan erittäin kannatettava. Vastuutahoiksi on lisättävä myös kunnalliset jätelaitokset, pakkausjätteen tuottajat ja tuottajayhteisöt, Rinki sekä kunnallisen ja yksityisen jätehuoltosektorin edunvalvontajärjestöt. Jäteneuvonta on todella tärkeässä osassa ja sen vaikuttavuus tulisi maksimoida ja löytää keinot passiivisten lajittelijoiden aktivoimiseksi. Kannatettavaa voisi olla myös muissa jäsenvaltioissa käytettyjen toimenpiteiden systemaattinen kartoittaminen sekä sen selvittäminen, mitkä keinot tehostaisivat erityisesti suurten asuinkiinteistöjen asuntokohtaista lajittelutehokkuutta.

3.7 Poistetaan esteitä alueellisten kierrätystavoitteiden asettamisen tieltä

Alueellisten kierrätystavoitteiden asettaminen tulee nähdä pitkän aikavälin tavoitteena, koska tasapuolisten ja kohtuullisten tavoitteiden asettaminen edellyttää riittävää tietopohjaa. Sitovia alue- tai toimijakohtaisia kierrätystavoitteita ei tule asettaa puutteellisen tiedon perusteella.

Ennen toimijakohtaisten velvoitteiden asettamista tulee säädöksiin varmistaa, että ko. toimijalla, esimerkiksi kunnan jätelaitoksella, on kaikki ne keinot käytössään, joita kierrätysasteen nostamiseksi tarvitaan. Suunnitelmassa olisi perusteltua tuoda esiin konkreettisemmin nykyiset esteet ja keinot tavoitteisiin pääsyn turvaamiseksi.

3.8 Tarkennetaan jätekuljettajan velvollisuutta jätetietojen antamisesta asiakkailleen

HSY toteaa, että toimenpidettä tulisi tarkentaa mahdollistamalla laskennallisten jätemäärien käyttäminen jätetietojen antamisessa. Jätteen tuoton kiinteistökohtainen seuraaminen vastaavalla tavoin kuin energian tai veden kulutuksen osalta ei ole käytännössä useinkaan mahdollista ja se tulisi muotoilla toimenpiteeseen toisella tavoin.

3.9 Kehitetään kuntien hankintakäytäntöjä jätteenkuljetuksessa

HSY huomauttaa, että jo voimaan tullut jätelain muutos velvoittaa kunnat joka tapauksessa muuttamaan nykyisiä hankintakäytäntöjään. Myös alalla toimivien sekä sinne pyrkivien yritysten hankintaosaamiseen olisi syytä panostaa. Toimenpiteenä tulisikin olla koko kentän, ei pelkästään kuntien hankintakäytäntöjen kehittäminen. Tämä on tarpeen erityisesti alueilla, joilla on tähän saakka ollut kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Innovatiiviset jätehuollon hankinnat liittyvät pääsääntöisesti käsittelypalveluiden hankintojen kehittämiseen, eivätkä sovi tähän kohtaan suoraan. Niistä voisi tarvittaessa olla jopa oma

kehittämiskohtansa tässä jätesuunnitelmassa, esimerkiksi muille toimijoille suunnatussa kohdassa (kehitetään kuntien innovatiivisia julkisia jätehuollon käsittelypalveluiden hankintoja).

3.11 Kehitetään jätehuollon hintaohjausta kierrätykseen kannustavaksi

HSY huomauttaa, että ennen hintaohjauksen lisäämistä olisi syytä selvittää hintaohjauksen tehokkuutta ja keinoja sen parantamiseksi. Erityisesti suurten asuinkiinteistöjen osalta jätehuollon kustannukset näkyvät vain taloyhtiön kustannuksina, eikä hintaohjaus siten välttämättä ulotu yksittäisiin osakkeenomistajiin saakka. Tyhjennyshinnat muodostuvat seka- ja biojätteen osalta kuljetuksesta ja käsittelystä ja pakkausjätteiden osalta pelkästä kuljetuksesta, mikä osaltaan ohjaa hinnoittelua ja muodostaa tyhjennyshinnat käytännössä aina toisistaan poikkeaviksi. Lisäksi hintaohjauksen käyttämistä saattavat jatkossa jonkin verran rajoittaa jätelain säännökset, jotka edellyttävät pakkausjätteen tuottajayhteisön maksamisen korvausten päätymistä jätelajeittain tyhjennyshintoihin. Erityisesti alueilla, joilla sekajäte on kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa, ei kunnalle juurikaan jää mahdollisuuksia hintaohjauksen tekemiseen.

3.12 Otetaan käyttöön pohjoismainen jätetikogrammijärjestelmä

Kansallisesti yhtenäinen merkitsemisjärjestelmä selkeyttäisi asukkaiden näkökulmasta tällä hetkellä sekavia lajitteluohjeistuksia ja mahdollistaisi valtakunnallisen lajitteluneuvonnan toteuttamisen. Olennaista olisi, että kaikki arvoketjun toimijat, myös muut kuin kunnat, olisivat mukana järjestelmässä, koska muutoin se ei toimi.

4. Pakkausjätteet

4.9 Muovipakkausten sekä muovijätteiden yhteiskeräystä lisätään

HSY toteaa, että muovin yhteiskeräystä on jo sovittu edistettävän kuntien ja tuottajayhteisön välisessä pakkausten keräisy yhteistyössä. Toimenpiteessä esimerkiksi nostettu Orivesi on pieni kunta; HSY:n kokemuksen mukaan käsittely on huomattavasti vaikeampaa isommilla volyyymeilla ja materiaalien sekoituessa.

Toimenpiteen piiriin voisi laajentaa myös jätettä tuottavat yritykset, jotka voisivat tarpeen mukaan pohtia yhteiskeräyksen edistämistä järjestäessään omaa jätehuoltoansa. Tällöin vastuutahojen joukkoon voisi lisätä sekä kunnat että yritykset.

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

Ei lausuttavaa.

6. Biohajoavat jätteet

6.7 Ohjeistetaan kiinteistönomistajia vieraskasvien jätehuollosta

HSY huomauttaa, että ohjeistus myös muun puutarhajätteen jätehuollon osalta sekä elintarvike-/puutarhajätteen kompostoinnin toteuttamisesta ovat yhtä lailla tarpeellisia toimenpiteitä, mutta puuttuvat kokonaan suunnitelmasta.

6.8 Jatketaan tutkimusrahoitusta kierrätyslannoitevalmisteista sekä ravinteiden talteenotosta jätteistä

HSY:n näkemyksen mukaan on tärkeää, että biojätteiden kierrätyksen edistämiseen sekä myös kierrätysraaka-aineista valmistettujen lannoitevalmisteiden laadun ja turvallisuuden tutkimiseen ja haitta-aineiden poistamiseen myönnetään tutkimusrahoitusta.

6.10 Selvitetään erilaisille biohajoaville materiaaleille soveltuvia sääntelymalleja ja otetaan niitä käyttöön

HSY pitää kannatettavana kansallisen EoW-sääntelyn aikaan saamista erilaisille biohajoaville materiaaleille kuten puhdistamolietteelle.

6.11 Tehdään puhdistamolietteen hyötykäytön tiekartta

HSY kannattaa selvityksen teettämistä. Mukaan tulee kuitenkin ottaa myös eri osapuolten järjestöt, kuten Suomen Vesilaitosyhdistys VVY, MTK ja Suomen biokierto ja biokaasu ry, jotka voisivat näkyä vastuutahoina.

6.12 Parannetaan kierrätysravinteiden kilpailukykyä kehittämällä tuotteiden helppokäyttöisyyttä sekä jalostus- ja levitystekniikoita

Toimenpiteen sisältöä ei ole kuvattu suunnitelmassa lainkaan. HSY pitää toimenpidettä tärkeänä ja ehdottaa sisältöä täsmennettäväksi.

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

7.1 Luodaan toimintaohjeistus jätteiden kerääjille jätelain mukaisen uudelleenkäytön mahdollistamiseksi

Toimenpiteen kuvauksessa pitäisi selventää sitä, kenelle ohjeistusta tosiasiallisesti luodaan ja kenellä on velvollisuus mahdollistaa uudelleenkäyttöä. HSY toteaa, että vastuullisen tahon tulisi olla tuottajayhteisö, koska kunnalliset jätelaitokset toimivat SER:n kerääjinä ja vastaanottajina tuottajayhteisöjen lukuun, tuottajayhteisöjen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Sopimus määrittää vastaanotetun sähkölaiteromun tuottajayhteisön omaisuudeksi ja täten tuottajayhteisö päättää, miten uudelleenkäytön mahdollisuutta kehitetään osana yhteistyötä. Myös jätelaki lähtee siitä, että ensisijainen oikeus ja vastuu sähkölaiteromusta on kyseisten laitteiden tuottajilla. Toimenpidettä tulisi siis täsmentää siten, että toimintaohjeistus luodaan tuottajayhteisölle, ei jätteen kerääjille.

8. Rakentamisen jäte

8.10 Luodaan jätelajikohtaiset suunnitelmat tärkeimmille purkumateriaalilajeille kierrätyksen tehostamiseksi

HSY huomauttaa, että erityisesti betoni, jossa on kiinni muita jakeita, on käytännössä merkittävin purkujätelaji, jonka kierrätyksen tehostamiseen olisi syytä panostaa. Tämä puuttui toimenpiteessä listatuista jättejakeista.

8.14 Mahdollistetaan julkisessa infra- ja väylärakentamisessa uusiomateriaalien käyttö ja kannustetaan siihen

HSY pitää toimenpidettä erittäin kannatettavana ja toivoo toimenpidettä täydennettävän erilaisilla konkreettisilla toimenpiteillä. Toimenpiteenä tulisi olla myös sen selvittäminen, voitaisiinko säätää velvoitteena uusiomateriaalien käyttö esimerkiksi tietyissä infra-rakenteiden rakennekerroksissa. Tämä toimenpide voisi koskea myös muita toimijoita kuin julkisia hankkijoita, jolloin myös muut kuin julkiset rakennushankkeet olisivat vähintään sen toimintavelvoitteen piirissä, että uusiomateriaali-vaihtoehtoon käyttöä pitäisi vähintään selvittää. On kuitenkin huomioitava, että kaikissa tilanteissa uusiomateriaalien käyttö ei kuitenkaan voi olla velvoittavaa, sillä uusiomateriaalien käyttö on myös kustannus- ja saatavuuskysymys. Keskeistä olisi, että uusiomateriaaleille olisi luotu laaja sertifiointi, EoW- tai muu menettely, joka yksinkertaistaisi materiaalien käyttöä.

Jätevoimalakuonan hienoaineksen hyödyntämismahdollisuudet maan stabiloinnissa tulisi selvittää ja sisällyttää kuonan hyödyntäminen erilaisissa vallirakenteissa MARA-asetukseen. Esimerkiksi ns. sullotun maan tekniikan käyttö maisemavallien teossa tulisi saada tehtyä MARA-ilmoituksella eikä ympäristölupamenettelyllä. Eri MARA-materiaalien tai MARA-materiaalin ja kiviaineksen sekoittaminen teknisen kelpoisuuden parantamiseksi tulisi sallia, jotta hyödyntämiskohteita olisi enemmän.

8.15 Kannustetaan kuntia nimeämään koordinaattori ylijäämämaiden ja rakentamisessa syntyvien jätemateriaalien hyödyntämiseen

HSY toteaa, että kunnilla ei ole mahdollisuutta koordinoida yksityisten rakennusliikkeiden maamassoja. Kuntien ja muiden toimijoiden rajat ylittävään massakoordinaatioon tarvitaan erilaisia yhteistyömahdollisuuksia ja myös uusia työkaluja, kuten HSY:n Seutu-Massa. Lisäksi HSY esittää, että vastuutahoksi nimetään myös rakennusliikkeet ja Väylävirasto, jos toimenpiteessä on tarkoitus kehittää näiden kaikkien välistä yhteistyötä maa-ainesten hyödyntämiseksi.

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Ei lausuttavaa.

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Ei lausuttavaa.

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Ei lausuttavaa.

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

HSY huomauttaa, että suunnitelmassa ovat jääneet varsin vähälle huomiolle erilaiset laitospäätösten jätteenkäsittelyn reijektit sekä toisaalta jätetoiman tuhka ja kuona. Laajeneva erilliskeräys ja jätteen laitospäinen käsittely lisäävät väistämättä reijektin ja kuonan määrää, ja niiden hyödyntäminen ja käyttö uusiomateriaalina on tällä hetkellä vielä vaatimatonta. Uusiomateriaalien käytön lisäämiseksi olisi perusteltua tehdä suurimpien hyödynnettävien jakeiden EoW-sääntely sekä lisätä tähän suunnitelmaan laajemmin toimenpiteitä, jotka kannustavat tai osin velvoittavat uusiomateriaalien käyttöön.

Ryöti Miliza
Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY